

פעילות 3

סטראוטיפים

כיצד תקשורת המונים משפיעה
על ההערכה העצמית שלנו

יש בי נשמת אדם
אשר לאני נשברג

ערכת הדרכה לחיזוק הדימוי וההערכה העצמית

כתיבת התכנית: פרופ' מוריה גולן, דר' טוביה זקהם, סיגל ארוך, דוד איבגי, אלדד שאלתיאל, ענת וקנין-חנס, ימית זגורי

להכין מראש:

- ⦿ תמונות של אנשים לא מוכרים או דמויות מוכרות באופן שטחי, השתמש בצילומים מתוך משימת הבית של התלמידים. הקפד להכין תמונות גיבוי במידה והתלמידים לא יבצעו את משימת הבית
- ⦿ כרטיסיות המתארות את הסיפור של האנשים שבתמונות
- ⦿ נספח 1 כמספר המשתתפים או נספח 1 על פלקט
- ⦿ ברקו על מנת להציג את תמונות התלמידים

מטרות

- ⦿ הגברת המודעות לעולם הסטראוטיפים
- ⦿ התלמיד יבחן את השפעת הסטראוטיפים על אורחות חיינו ועל עיצוב מערכות הערכים שלנו

למנחה הקדמה

- ⦿ **סטראוטיפ - סטראוטיפ**
הוא הנחה מקובלת הנוגעת למאפיינים של קבוצה חברתית, והדבקת מאפיינים אלה על כל חבר באותה קבוצה. קל להבחין בסטראוטיפ כי הוא ביסודו מכליל, מוגזם ולעיתים גם שקרי.
- ⦿ **הסטראוטיפים הם סוג של**
קטלוג שעוזר לנו להתמצא בחברה באמצעות חלוקת האנשים לקבוצות (בנים צריכים להיות אמיצים ויוזמים ובנות צריכות להיות רכות). בזה גם החיסרון שלהם - הם מכלילים ועושים עוול לאנשים. סטראוטיפים הם הרבה פעמים שליליים ולא מאפשרים לנו להכיר אנשים ולשפוט אותם על פי מה שהם באמת.
- ⦿ **איך מזהים סטראוטיפים? על פי**
בדיחות אתניות, אופנות, גיבורים, אמונות תרבותיות.
- ⦿ **מהם מרכיבי הסטראוטיפיות?**
הכללה, הגזמה, שקריות.

נושא	מהלך הפעילות	זמן מומלץ	עזרים
פתיחה: איסוף משימת הצילום	כל תלמיד יציין מה למד מן המשימה (על צילום, על מה מושך את תשומת הלב, מה הניע את הבחירה, מה תרם לסיפור). מה הרגשת כשצילמת ואח"כ דיברת עם המצלום?	10 דקות	
פעילות תמונות - א. זיהוי מרכיבים שבונים את הסיפור הסטראוטיפי	המנחה יחלק לכל קבוצת תלמידים כרטיסיה עם סיפור אחד (ללא ידיעה לאיזו תמונה משתייך הסיפור)	5 דקות	תמונות שהביאו התלמידים או המורה, בהתאם למשימת הצילום שניתנה בפעילות הקודמת
ב. המחשת הפער שבין המציאות לבין הסיפור - כמה קל לקטלג אנשים...	המנחה יחשוף בפני התלמידים את התמונות של האנשים הלא מוכרים. בכל תור, המנחה חושף תמונה אחת וקבוצת התלמידים החושבת שבידיהם הסיפור המתאר את התמונה תצביע. התלמיד שצילם את התמונה המוצגת ימנע מלענות כאשר דמותו מוצגת. לאחר שכל אחד מצביע, המנחה ישאל: למה את חושב שזה הסיפור? מה בדמות גרם לך לחשוב שזה הסיפור? איך זה להיות הדמות הזו שזה מה שחושבים עליה? המנחה יחשוף בפני התלמידים האם צדקו או טעו. במידה וטעו, ניתן לשאול: מה הדמות הזו הייתה חושבת אם הייתה יודעת שזה מה שחושבים עליה? לאחר המעבר על כל התמונות, המנחה יחשוף את כל התמונות שלצידן סיפורן האמיתי של הדמויות.	20 דקות	
סיכום הפעילות	המנחה יסביר את המושג סטראוטיפ (מפורט ברקע) ויעודד דיון המתייחס לנקודות הבאות: < מגוון התחושות שהתעוררו בעת הפעילות: הזדהות, מבוכה, חשש, הנאה, יצירה, תחרות. < באיזו תדירות אנחנו נוטים לייחס סיפורים סטראוטיפיים לאנשים? רבה מאוד, על בסיס יומיומי. < בכמה אחוזים מן המקרים אנחנו קולעים? מעט מאוד. < האם התדמית שמצטיירת ברושם הראשוני מייצגת את הדמות שמאחוריה? לרוב קיים פער לפחות בחלק מן המידע, אם לא ברובו. המסר העיקרי: הסיפור הדמיוני מקורו בסטראוטיפים, אך... סטראוטיפים מציגים את המציאות כפי שהיא רק לעתים רחוקות. במרבית המקרים סטראוטיפים מכלילים לא מאפשרים לנו להכיר ולשפוט אנשים על פי מה שהם באמת.	15 דקות	
הטקטיקות שבאמצעותן הסטראוטיפ משלים אותנו	התלמידים יציעו סטראוטיפים ו/או ישתמשו בדוגמאות, וינתחו אותם על פי מדדים של הכללה, הגזמה, שקריות. נספח 1	10 דקות	טבלה/ פלקט
סיכום	הערה למנחה: בפעילות הבאה, יעלו התלמידים משפט ציבורי למיתוס היופי. רצוי למפגש הבא, להכין ברקו, מחשב ומסך ולהוריד את תמונות התערוכה מהאתר.	5 דקות	
משימות לפעילות הבאה	התלמידים יאספו חומרי עזר לקראת המשפט למיתוס היופי - כתבות שקשורת במיתוס היופי: פרסומות, כתבות על דוגמניות, על משקל, על מידות של בגדים, על סלבריטאים....		

טבלה לניתוח הסטריאוטיפים (אלה שניתנו כדוגמאות, ובנוסף אחרים שיוצעו על ידי החניכים)

עובדות מוטעות	הגזמה	הכללה	ערס
ערסים הם עבריינים	מה שחשוב לערס זה אך ורק איך שהוא נראה	כל הערסים אוהבים מוסיקה מזרחית	לוחם סיירת
			עבודה ערבית
			שחקן כדורסל
			מקובלים
			עקרת בית
			בלונדינית
			שמן
			פריק
			כונפה
			פקצה